

tett helyeket ép úgy a faiskolákat is 1.58 mét. (5') magas sövénnyel kellett, azoknak a nyulak elleni megóvása végett, ellátni.

Elegyes álladékok növesztésére a mint már említettett, igen iparkodnak; ez elegyést úgy létesítik, hogy külön fanemeket váltakozó sorokban ültetnek, p. o. 4 sor szilt, 1 sor tölgyet, vagy 4 sor körist, 1 sor tölgyet. Különben ugyanazon sorba is szoktak többféle magot vetni, azok mindenikét sajátos igényei szerint betakarván. Néha meg az egyik fanem vetemény-soraiba más fanembeli növényeket ültetnek. Ez elegyés szabályozása idővel az egyes fák növése és a cél szerint, melyre azokat használni akarandják, a gyérités feladatát fogja képezni. Az erdőgyéritést főkép a gyorsan növő ákászoknál igen korán; t. i. az álladékoknak alig 10 éves korában léptetik életbe, a mi különben csak is oly erdőtlen vidék magas faárai mellett létesíthető, melyek folytán még a legcsekélyebb rözsét is ellehet adni.

És most e leendő erdőknek szerencsés jövőt kívánunk!

A jelen korban ültetett nevendékek fogják egykor a most oly ritka nagymérvű fákat jövő nemzedékek számára szolgálatni és az utódok csak homályosan emlékezendnek az erdők alapítóiról: mi, kik a jelenben élünk s kiknek oly gyakran volt alkalmunk e majdnem kerteszi fatenyésztést örömmel szemlélni, mi örülünk, hogy e sorok által az itteni fanövesztésnek talán tágasb körökben is szerezhettünk elismerést.

Ezt mondja Hecke úr, mi pedig azt kívánjuk neki, hogy sokáig éljen! Adja Isten, hogy szép hazánk valamennyi erdőszeti viszonyait mielőbb oly érdekes és tanulságos leírások útján ismerhessék meg tisztelt olvasóink, a minőt Hecke urnak e cikk kezdetén említett, minden tekintetben igen érdekes munkájából meríthettünk.

Levelezések.

Vaspatak, Január 20-án 1862.

Ime erdők leírása!

A haczaseli vasbányához tartozó erdőterület Erdély délnyugoti részén Hunyad megyében fekszik és körülbelöl 2800 hektárnyi tért foglal el.

Ezen erdőcske, melyet itt Priholdistyének neveznek két felől patak által határoltatik; e két patak összefolyásánál fekszik a Vaspatak nevű igénytelen bányatelep. Priholdistye közepét ismét egy harmadik patak futja keresztül, nyugottól kelet felé, mely számos kanyarodások után Hátzeg vidékén keresztül Sztrehl nevű folyóba ömlik.

E terület nyugoti és éjszaki többnyire meredek lejtőit számos többé kevésbé mély árok metszi. A hegyek csúcsai nagyrészt laposak, a gerinczek szélesek s már rég óta erdőtlenek; most részint kaszálónak részint szántóföldnek használjuk azokat.

Az uralkodó kőzetet Gneisz képezi; a talaj legnagyobb részt mély, termékeny és televénydús. Erdőcskénk határán azonban méternyi széles mészkő szalag vonul el, melynek közelében ásatjuk telepünk számára a 70—80 % delezvasat tartalmazó vaskövet.

Priholdistye 632 méternyi magasságban fekszik a tenger fölött; a terület egyes csúcsai azonban 1106 méternyi magasságot érnek el.

Az égalj egészben véve mérsékeltnek mondható; a téli hideg csak ritkán száll 20° Celsiusra. A tavasz és a nyár esős és hűvös, őszkor ellenben még pedig November végéig tartós melegnek, derült napoknak örvendünk.

Erdeink uralkodó fanemét a bikkfa képezi, mely nevezetesen az éjszaki lejtőkön ritka mérveket ér el és nem mindennapos pompában diszlik. A hegyoldalak legzordonabb és igen meredek, szirtes, természetlen helyein a bikkfa közé elegyedetten a jegenye fenyőnek számos fiatal példányaira akadunk; a nagyra nőtt fenyőket ez erdők előbbi birtokosai korában szerencsésen kilopták.

Erdeink azon részében, melyet bizonyos értelemben még őserdőnek mondhatunk, imitt amott elszórt juhar-, szil- és körisfákra s a hársfa meg somfa nyomára is akadunk, mely utóbbi két fanem azonban már majdnem egészen kiirtatott; az első kőrgye, a második kedvelt fája végett.

A melegebb déli oldalakon, melyek többnyire természetlen, köves talajjal birnak, gyér zárlatu tölgy és gyertyánfák tenyésznek.

Egyes helyeken a vad cseresnye vadalma és körtefával elegyesen egész álladékokat képez. A kaszálók és szárazabb árkok széleit a mogyoró, a posványos helyeket pedig az égerfa foglalja el.

A fatermést csak is házi szükségleteink és vasiparunk üzletére használjuk.

Nagyon is kezdetleges erdei gazdászatunk a fa levágásában és szenesítésében áll.

Az ölbe rakott fát egy két évig a légszárításnak kitéve, a lejtőről a völgybe eresztjük s ott szénné égetjük.

A vágás újraerdősítése pedig az Isten kegyelmére bízatik. Saját ebbeli befolyásunk csak is annyira terjed, hogy a vágásban 38—95 méternyi távolban egymástól egyegy magfát hagyunk meg, a legeltetést pedig szigorúan tiltjuk.

A természet működése vágásaink újraerdősítése körül következőképpen nyilatkozik: A vágásokat legelőször is buja tenyészetű málna lepi el, melyet lassanként a nyírfa és rekettye helyettesít; annak árnyában pedig a bikkfa számos nyárfával, szil-, köris- és juharfával vegyesen emelkedik és 20—30 év legfolyta után 6—8 méternyi magas bikk-, juhar- és körisfa sűrűség foglalja el a helyet.

Erdeinkben a vad nagy mennyiségben találtatik; a fiatalosokban jó táp és menhelyel bírván. Valaha a bölömbika és szarvas is itt éledélt, azt azonban kiirtották s így már most a nagyobbak közül be kell érnünk a vaddisznóval, néha egyegy medvével. Különbösen az őzeknek nagy bővében vagyunk, s a nyul, róka, nyest meg a császármadár sem ritka; patakjainkat — betiltván a halászatot, fürge pisztrángok élénkítik. — Kielégít-e e rövid leírás, nem tudom — de ha egyről másról még szorgálhatok felvilágosítással, szívesen fogom tenni

Maderspach Victor.

Élünk az engedéllyel s megvalljuk, hogy az igen érdekes leírás kíváncsiságunkat némi tekintetben nem elégítette ki, légy tehát oly szíves a menyinyire lehet, még a következő kérdéseinkre válaszolni s így a köszönettel fogadott képet kiegészíteni:

1. Érdeklél birna öreg erdeid mostani korát s az oly teljézárjatu erdő hektáronkénti fatermését köbméterekben, a nevezett téren található fák számát, átlag átmérőjét és magasságát tudni. Hogy ezt miképp puhatold ki nem vélem szükségesnek előadni; hisz ezt a Selmecezen tanulmányozott „Forstauszug“-ból tudod.

2. Hány köbméter fát emészt bányaiparod évenként? Megfelel e az emésztés az erdők termő képességének? Az évi termésnél többet vagy kevesebbet emésztasz-e? — E kérdések megoldásával bányaiparod fejleszthetősége, jövője oly szoros kapcsolatban áll, hogy azokra válaszolni saját érdekedben van.

Most-úgy látszik évenként ős erdeid a jelen szükséghez mért részét vágatod le; de érdekes volna tudni, hány évig fog tartani, míg ismét az első vágásra fog kerülni a sor, s mily fordatarthamot fogsz a jövőre nézve megállapítani, az az hány év alatt fogod az egész erdőt egyszer levágnatni, és szállfa- közép- vagy sarjerdőkép fogsz-e vele bánni?

3. A vágások újraerdősítését, melyet most a természet lassan bár de a talaj őscerejénél fogva biztosan eszközöl, a jövőben is csak az Istenre akarsz-e bízni vagy mesterségesen és mikép létesíteni. Az ily természetes erdősítésnél gyakran tíz—husz évi növekvés is veszendőbe megy és kérdés, a vasipar nagyobb mérvekeni üzése, mely e veszendőbe ment fatermés által eszközölthetnék, nem fizetné-e meg a mesterséges erdősítés költségeit?

Vagy ha a vasipart jelenleg nem lehetne fejleszteni, az évi termés fölöslege nem volna- e elhadható, s ha mint tüzelő fa nem — akkor talán arra alkalmas helyeken más keresett épületi és szerszámfát szolgáló fanemek — tülevelűek tenyésztése fizetné ki magát. Mind ez ismét a kereskedelmi viszonyoktól függ, a miért is

4. azt kérjük, mi ottan a fa lökéára, az az mit adnak érte köbméterenként, míg a tőkén áll; továbbá mennyibe kerül a favágás köbméterként, mennyibe annak szállítása a legközelebbi piaczig s hol van az?

5. Az ott szokásos szenesítés módjáról és eredményéről kérünk felvilágosítást. Az az, hány téremi vagy súly százalék szenet ad egy köbméter vagy egy öl fa, s az utóbbi esetben, hány köbméter tartalmaz a fának ott szokásos öle?

6. A szállítás csak tengelyen történik-e vagy vizen is — és az utóbbi esetben hogyan?

Mennyi megy a netaláni fausztatás folytán veszendőbe; a tengelyen és vizen való szállítás költségei hogyan aránylanak egymáshoz?

Többet is kérdezhetnék még, de úgy hiszem, hogy eddig is visszaéltem türelmeddel, azért további kérdéseimet bár nehezemre esik is, magamba fojtom, míg ezekre megjön szives válaszod.

Erdödi Adolf.